הלכות פסח סימן תכט עניני חודש ניסן

The אוויע lists (ב') those things that we don't do during ניסן. 1. ניסן, 2. אד הרחמים, 3. 4. קריאת 5. 5. יהי רצון אב הרחמים מ"ב ס"ק ח' The מ"ב ס"ק ח' the הענית, 5. אב הרחמים. The reason for this is that the מיב סיק ח' for 12 days starting on התורה for 12 days starting on ר"ח, and then we have פסח and it turns out that the majority of the month was without מ"ב מ"ב מ"ב מ"ב מ"ב מ"ב לי", and we therefore don't say החנון for the entire month. This is the reason of the מ"ב מ"ב מ"ב ק ז', gives other reasons that have to do with ניסן itself.

The מעות היטים begins by mentioning the מנהג to give מעות היטים. You must give to anyone who has lived in your city for 12 months. However, the מ"ב ס"ק ה' quotes the שמ"ק who says that בזה" the time period is only thirty days, or if he plans on staying permanently⁶.

- 4. Except for an מקיל and allow an ר' משה .תלמיד חכם בפניו writes that perhaps we can be מקיל and allow an to be אונן even on חול המועד. However, צידוק הדין isn't said at a אונן.
- 5. Except for תענית חלום. The מ״ב ס״ק י and ערוה״ש both say that a חתן וכלה can fast on their wedding day, even on ר״ח ניסן.
- 6. The עניים quotes that בזה"ז, we give the עניים enough money that everything should be

^{1.} The בהעלותך (ט:א-י) himself. In בהעלותך (ט:א-י) he teaches the ב״ the also teaches the פסח אין איין איין אייים the after.

^{2.} However, the מ״ב does quote a שאומרים who say that it only applies to פסח. The ביאור ביאור אס מ״ב points out from the גמ׳ ברכות יוּ that since there aren't many laws that pertain to שבועות you need only start from ור״ח סיין.

The שבת הגדול is called שבת הגדול before מחבר סימן תא because of the miracle that took place. The מ"ב ס"ק א' explains that the tenth day of שבת was עיסן, and the Jews took their שה into their homes to prepare it for the קרבן פסח. The שה was that they were able to actually do this without being slaughtered by the מצריים. The מצריים writes that there's a מנהג to recite the entire מנחה time, because this was the beginning of the גאולה.

The ניסן רכו quotes the גמ׳ ברכות מגי duotes the גמ׳ ברכות מגי someone who during the month of בא״י אמ״ה שלא חיסר בעולמו כלום ברכה ברכה בריות טובות ואילנות טובות להנות מהם בני אדם can only be said once a year, and can no longer be said once the actual fruits fully grow in. The מ״ב ס״ב ס״ב ס״ב out that it need not be made עיסן וו דוקא.

עניני פסח

The רמב״ם in his introduction to הל׳ חמץ ומצה lists off all of three מצות עשה, and five מצות מצות 1. The איסור of eating ניסן on the 14th day of ניסן after חמץ, 2. To destroy all ל״ת on the 14th day, 3. The חמץ of eating מערובת all 7 days⁸, 4. The איסור of eating מערובת at at applied; all based on the new of the as a content as the applied; all based on the new of the as a content as the applied on the time of the as a content as a content as the applied on the new of the as a content as the applied on the new of the as a content as the applied on the new of the as a content as the applied on the new of the as a content as a content as the applied on the new of the as a content as the applied on the new of the as a content as a content as the applied on the content as a content as a content as the applied on the content as a content as a content as a content as a content as the applied on the content as a content as content as a content as a content

The חמץ only applies to the חמעי מיני דגן. The מחבר writes in סימן תנט, ב that the amount of time it takes for flour mixed with water to become זמץ is 18 minutes^{10} . The

- 8. The (א,ב) writes that the איסור חמץ and the איסור שאור המחמצת are the same איסור שאור מרמב״ם (א,ב), but in terms of אסור גב״ב״that that's only אסור ב״ב״that that's only גבי אכילה, it's אסור to have any שאור even after it's.
- 9. The (א,ג) writes that the difference between כ״מ (א,ג) is that if you have כ״מ (א,ג) hidden, you only violate בל ימצא but if it's in an open view, you also violate בל יראה. However, the (איט) argues that you still violate בל יראה even if you never see it.
- 10.The מחבר adds, that if he's thoroughly working the dough, then it never becomes חמץ. The מחבר comments that he should be careful to work the dough quickly so that the

done and prepared in a proper and בכבודיק manner. If the עני is used to keeping extra אני with his מצה, we should try to give it to him.

^{7.} This is a 'רמב"ם לה: העמון אמ' פסחים כח: מח' הר' יהודה ור' שמעון ואני פסחים כח: is holding like 'ר יהודה ור' שמעון is holding like 'ראב"ד (א,ח'). However, the האב"ד (א,ח') אסור על חמץ דם זבחי לא שיסורים איסורים. However, there's no specific איסור הנאה forbidding the eating of אסור, before the night-time, no איסור הנאה איסור הנאה איסור וואס וואס איסור המי"ה איסור לאר הנאה איסור הנאה איסור איסווו איסור איסור איסור איסור איסור איסוו איסור איסוווא א

in order to be חייב כרת is a שיעור אכילה is a חמץ.

- 11. The only thing that seems to actually fit into this category is egg matzah. The גמרא רבה בר בר חנה בשם ריש לקיש has two contradictory statements. First it quotes (לה⊷לו.) who says אין מחמיצין ואין חייבין עליה כרת and then it quotes אין מחמיצין ואין חייבין עליה כרת says that if you mixed מי פירות with מי פירות you must burn it. (ד״ה אין) explains that the מי תוס׳ (לה: ד״ה .חמץ נוקשה rather it's חמץ גמור but it doesn't become חמץ גמור, rather it's ממהר להחמיץ מחלק is between א חמץ that's only mixed with מחלק as opposed to מי פירות) מי פירות and water which is ממהר להחמיץ. The רמב״ם (ה,ב) argues and say that if there's only מי at all but if it's מחמיץ at all but if it's מחמיץ it's not מחמיץ agrees with the רי״ף. The רי״ף seems to permit מי פירות even with water (except on the first night because we need אחר לחם עוני and this is מי פירות writes that מי פירות writes that מי פירות אשירה איניה אינ without water aren't מחמיע but with water are ממהר להחמיץ, and if you added water, you should bake it immediately. The רמ״א writes that the מנהג אשכני is not to use any once told us ר' שכטר .זקן הצריך לזה unless you're a חולה or a ר' שכטר .זקן הצריך לזה that ר' אהרון סלבייצ'ק had a machine that would constantly knead the dough from the moment it was mixed with the מי פירות and it never has a second to be מחמיצ. He therefore held that his (streitz) egg מצות were completely כשר לפסח, and wrote on the package only in Hebrew that the מנהג is not to eat it in order to satisfy those who knew the דין, but not in English. The (ערוה״ש (סעיף ה) has a long tirade about how everyone thinks that it's מותר to eat it and the משגיחים are being רבים by putting the only in Hebrew and after the words כשר לפסח because people just think that that's additional certification.
- 12. The (המיד במ״ב) explains that if it had once been חמץ גמור, it wouldn't lose that status until it became אינו ראוי לאכילת כלב. But if it's not ראוי לאכילה at all, there's no to get rid of it at all, even אינו ראוי because the whole דין דרבנן is that you shouldn't come to eat it, and here there's no (מג״א והו״ד בשעה״צ ס״ק יג).
- 13. The ר״ן (יגי: ד״ה ת״ר) explains based on the (יגי: ד״ה ת״ר) that even though normally, food loses its status when it's no longer ראוי לאכילת אדם, here it's still מחמיץ to be מחמיץ other things, and we're therefore more החמיר.

אריית aren't מבטרף to the מח' תרומת הדשן משטרף עוד מיש cites the מח' תרומת הדשן and the מבטל to the מבטל. The מבטל that if you are rolling the dough or pounding it, it's מבטל מבטל the מבטל that took place already, and the זמן begins anew, but the חימוץ says that you can't be מהרי"ל that already took place. The מחרי מחבר that after you're finished working the dough and it's now flat and it's been warmed by your hands, it can become מען right away, and must be placed in the burning hot oven immediately.

בהנאה. The only question is, does this include eating it¹⁴? The ר"ן holds that even אכילה is, but the שישה argues that it's אסור מדרבנן Most ¹⁵ אחשביה. Most ¹⁵ פוסקים agree with the אחשביה.

Regarding medicine that's not ראוי לאכילת כלב (i.e.) swallowable pills, the vast majority of אחשביה hold that it's אחשביה to take them on נסקים, because the אחשביה doesn't apply when you're only taking it for a רפואה. If the medicines have a good taste, or are liquids or chewables, you must find out if they contain any המץ.

Regarding those liquids that contain ethyl alcohol, (איח ג׳, סב) and many other ר׳ משה (או״ח ג׳, סב) because it can be drunk through minor improvements. This is an issue with all kinds of perfumes and products. Many of these products fall into the category of חמץ נוקשה.

The majority of איסור מדרבנן assume that owning פסח on חמץ נוקשה is only an 17 איסור מדרבנן therefore, there's no חמץ שעבר עליו הפסח.

When dealing with a תערובת חמץ, it's important to know what the percentages are in order to establish which תערובת apply. The major difference between תערובת and normal cases of גערובת is that (s ¹⁹) איסור במשהו is that אסור במשהו is that אסור במשהו.

15. The 'ט״ז (ס״ק ח׳ והו״ד במ״ב ס״ק מג) and the מותר לקיימו בפסח writes מחבר תמב, סעיף ט׳ explains that he's assuming like the רא״ש.

16. אג״מ או״ח ב׳, צב, יחו״ד ח״ב סימן ס׳, חזו״א קטז, ח׳ (ויש לו עוד קולא, שאים כשהחמץ היה בעין היה רק חמ״ מו״ר לבעלו עכשיו אם הוא רק אינו ראוי לאכילת אדם ולא בעינן שיהא נפסל רק חמץ נוקשה, מותר לבעלו עכשיו אם הוא רק אינו ראוי לאכילת אדם ולא.

17. The איסור ערוה״ש תמב ערוה״ש ערוה writes there's no איסור כלל, but he might just mean אדאורייתא, because in תמז, he writes that there's no איסור ב״ב״ב and there he seems to be quoting the איסור מדאו׳, who says there's no איסור מדאו׳.

- 18. מחבר תמז, יב . The מח׳ quotes a מח׳ between the מח׳ מחבר תמז, יב . The מחבר תמז, יב . The מחבר תמז, יב . The מחבר תמז, יב . See מעה״ץ ס״ק קפג ס״ק מו . See אעה״ץ ס״ק קפג ס״ק מו see he lists the names, including חק יעקב ס״ק נג says that the ממ׳ and the הר׳ and the ריב״ש , and didn't check his sources properly, because the ריב״ש writes in ממן ג׳ is quoting the ריב״ש as saying that הסימן גר״א (ס״ק מ׳). The גר״א (ס״ק מ׳) suggestion. The says and says that the ממ׳ also writes it as a היים מקור חיים (נתיבות).

^{14.} The אמ׳ כאי says that it's מתר בהנאה. The ר״ן and מאירי write that since the גמ׳ כאי didn't explicitly מותר eating, it's a סימן that eating it is completely מותר, and the מותר used the לשון הנאה to show you that even though it's not considered eating (rather it's called המיש (rather it's called מותר באכילה מדרבין), it's still רא״ש (סימן ב׳), because the fact that he's eating it makes it food for him. (אחשביה).

There are four major categories of תערובת חמץ.

1. חמץ בעין. This is a case of אחמץ that's mixed with other things, but it's real אחמץ וו's at least half of the food. Eating this is like eating regular אמץ, and carries a חייב כרת בכדי אכילת פרס²⁰. 2. ²⁰ 2. ²⁰ חייב כרת בכדי אכילת פרס די אכילת פרס די אכילת פרס די אכילת פרס די אכילת פרס סיים בדי אכילת פרס סיים די אכילת פרס סיים נו אינים אווי אינים אינים פרס סיים פרט מיד מיד אריל אריים אווי אינים גיים אינים פרס סיים שנו אינים אינים אינים אינים פרס סיים שנו אינים אינים

3. אטעמו ולא ממשו. The vast majority of the food is made of non חמץ, but you can still taste the אסור מדרבנן inside of it. The רמב״ם holds that eating this is only אסור מדרבנן, However, the איסור דאורייתא משום טעם כעיקר writes that it's an איסור דאורייתא משום.

4. ביטל בשישים. There was a tiny percentage of חמץ in the mixture and it was not a נותן. If the mixture was made before פסח, then it's completely מתר מתר הם בטל but if the הנאה was made on אסור מדרבנן it's, פסח to eat and even to receive הנאה from it²¹.

This is with regard to אכילה והנאה. Concerning ב״נב״נ everyone²² agrees (מחבר תמב, א) that you can't own a type 1 (סמץ בעין). The מ״ב ס״ק א מש מ״ב ס״ק א adds that no one would say that there's an איסור ב״נב״ on a type 4 (סמץ במשהו). The question is by types 2 (סזית בכדי אכילת פרס) and 3 (טעמו ולא ממשו). The מ״ב מ״ב מ״ב לי״ב״ both hold that you do violate ב״ב״ for both 2 and 3²³.

In terms of which products are problems of תערובת חמץ, see R' Eider pp. 41-48.

[,] it's a דשל״מ, this reason applies even to ערב פסח. Another נ״מ is whether אמץ is whether איסור ני״מ, but it is a דבר שיש לו מתירין.

^{20.} According to ביצים ד״ה ומשני ני פסחים מד: ד״ה ומשני is 4 רמב״ם. The רמב״ם holds that it's 3 ביצים.

^{21.} See R' Eider p. 40 who quotes the מח' רי"ף והרא"ש whether the חמץ אסור במשהו of חמץ אסור במשהו applies to יבש ביבש as well.

^{22.} Except for .תוס' מב.

^{23.} This is the opinion of the רמ״ך and the כסף משנה). The מ״מ says that you violate מ״מ in a type 2 case. The הברא is that the איסור of owning המץ is a ב״נב״ The only difference between type 1 and type 2 cases is regarding eating the אחמר, but לגבי לגבי וt makes no difference. The ארמב, תב quotes the whole thing. Also see היים היים אריים איים איים איים איים איים.

אנעבראכטס אכילת מצה in hebrew מער מצה דבר (תסא, ד') and the (תסא, ד') and the (תסא, ד') write that you can be אכילת מצה or in hebrew אכילת מצה by eating wet מצה It follows, that it's a בי" (תסא) ב"י (עסא בי" quotes the מנהג. Why then is there a געבראכטס בי" (עסא). The (עסא בי" (עסא בי" (עסא מצה) אנירה אניר מצה that it's a מנה בי" (עסא מצה). The מצה מצה that one shouldn't use flour accidentally instead of מצה meal. The מצה מצה that it's a מצה שערי תשובה ושו"ע הרב (בסוף בשו"ת שלו). The מצה מצה מצה that there might be non-cooked parts of the מצה that can become ארי תשובה ושו"ע הרב (בסוף בשו"ת שלו) also took this חמץ היים הוו אנירים, and the מצה a date מצה be מצה לער מצר²⁴. Many non-Chasidishe שערי תשובה ולים מצה took this מנהג took this מצר²⁴. Bay non-Chasidishe הרב שכטר גודולים מצה מנהג און איער מער משוב שיער מגר גאון איער מער מצר מג מו מנהג און איער מגר גאון אינדי מגר מנהג by by against it²⁵, as הפיע מנה מנהג adds that even those who are מנהג אחרון של פסח מגר מצה by and the מצה שיער מער מער מנהג און הוו הוא מנהג און מנהג און מנהג און מנהג און מנהג און איער און מנהג מון מנהג און און מנהג און מנהג און און מנהג און און מנהג און און מנהג און מנהג און מנהג און און מנהג און און מנהג און מנהג און און געבראכטט און איניג און און און מנהג און און און מנהג און און און און און און אינין און איניג און און מנהג און און און און אינין און אינין און און מנהג און און אינין און און און אינין און און און און און אינין און און אינין און אינין און אינין און אינין און אינין און און אינין און אינין און אינין און אינין אין אינין אינין און אינין און אינין און אינין און אינין איין און אינין אינין

- 25. פסקי תשובות (עמ' קסה) for the complete listing, see.
- 26. In his ספר דרך פיקודיך. There are various מנהגים regarding the כלים used on the last day to eat the געבראכטס.
- 27. See (מ״ב סימן תלא, ס״ק ב׳, based on the famous ר״ן בריש פסחים that really, one or the other is enough ביטול instituted both in order that he shouldn't only do ביטול but not really mean it, and that he shouldn't do a בדיקה and later find בלב a desire to eat it, even for a second, thereby violating ב״ב״ב״ב״ב״ב. This is a way of explaining

^{24.} See 'שע״ת סימן תס ס״ק י׳ שהעריך בענין זה והו״ד במ״ב סימן תנח, ס״ק ד. He rejects the reason of the כה״ג because women nowadays don't make that mistake, and quotes only the second reason as being a אנשי מעשה. He continues that nowadays, one need not worry about this חומרא because we don't create new איסורים. Furthermore, this was established in a time when they baked thicker מצות (not thick enough to פסל, but thicker than ours), and didn't do such a good job kneading the dough. Therefore, he writes that the משגית should see to it that whoever is baking the dough should do a good job. He continues and says that even if you're מחמיר, there's room to be מקיל by meal, because whatever flour might have been there was certainly ground up and scattered about during the grinding process. Therefore he concludes that there's no need to be מחמיר by our types of מצות or by מצה meal. He also quotes the עב״ץ בשם אביי החכם צבי that one should not take on this חומרא. However, if one chooses to be 'עמקדש עצמו במותר לו writes עיש . אין מזניחין עליי in the continuation where he has an התרת מט about whether you need a התרת נדרים to switch back, and at the end he quotes a חומרא that some people don't even eat מצה after the first night. ועל אלו ועל אלו שליבם לשמים קורים אני 'ועמד כולם צדיקים'.

To perform ביטול חמץ, one must have in mind that all חמץ he owns is like dust, and it has no consequence. He should also have in mind that it is now 2^{9} הפקר.

The opening אור משנה says: אור הרמץ לאור הנר. There are two reasons why אור מתקן were שיחי to do it at night: 1) people are generally found at home at night, 2) during the night, it's easier to see the עומי using a candle or flashlight³⁰. The writes (תלא, א-ב) that one should begin מחבר as soon as it gets dark³¹, and can't do any סדר לימוד קבוע as to a a two or eat³² before he checks. Even if he has a סדר לימוד קבוע he must stop his and do the מחבר If he began his סדר לימוד קבוע the do the מחבר and do the מחבר learning and the גדיקה nust stop³³. He also quotes another reason for the איסורים that since we're more a year, we're more are by other ³⁴.

The (תלב) writes that one should make the אסור of ³⁵ איר חמץ. It's אסור to talk

all of the גמרות that י"ע and דף ב. on תוס לispute. ע"ש.

28. He can't do גמ' in this case, because it's not really in his הרשות, as the גמ' says שני says גמ' says גמ' ברשותם של אדם ועשאן הכתוב כאילו הם ברשתו בור ברשות הרבים וחמץ משש שעות ולמעלה.

- 29. R' Eider writes (p. 61) that being הפקר of the חמץ חמץ makes it into הפקר. he quotes this from the גר"י ותוסי is that it's a מח' רש"י ותוסי is, and it's not both. therefore, גריינו told us that we should reverse the order of the גריי מפקיר so you first make it like אפר, and afterwards you're כל חמירא it, and are איז מון of the איטות.
- 30. These two reasons are found in the גמ׳ ד. בשם ר׳ נחמן בר יצחק והו״ד ברמב״ם ובמ״ב.
- 31. The גר״א ס״ק א quotes from the ראב״ד that this is why the משנה uses the לשון אור, to imply that there's still a little light in the sky. (unclear what the sis.)
- 32. The (מג״א (ס״ק ג׳-ד) writes that it's אסור to start a מלאכה even half an hour before צאת He adds that העימה which is סביצה or up to a כביצה of bread.
- 33. The (מפריש מאיסורא explains the מח', that the ממ' holds that he's being מג"א (ס"ק ח') and we're therefore מחמיר (even though he explains that the מרמיר is talking about a half hour before מחמיר during which the אסור מלאכה ולימוד has already began and it's considered אסור מחר חחבר.) The מחבר holds that since this isn't yet the זמן we don't consider it a case of אסורא לאפרושי מאיסור מחבר if he already began learning.
- 34. This reason is found in תוס' ב. ד"ה אור.

between the ברכה and the beginning of the ³⁶ה בדיקה and one should try not to say anything unrelated to the בדיקה the entire time that he's checking, so as to better pay attention to what he's doing. The (ביש״א (ב״) quotes the מנהג to leave 10 pieces of bread out so that it won't be a ברכה לבטלה. He adds that if he doesn't do it, it's not a problem because his rtuc burn all of the רמץ that he finds, if he finds any³⁷. Skipping the בדיקה of the בדיקה.

Immediately after the בדיקה he should do תלד, ב') ביטול. The מ"ש explains that even though א מדאורייתא, he can no longer violate בל יראה מדאורייתא, since he searched out all of that he could, למי א ש חיז"ל, he can no longer violate א חז"ל, since he searched out all of right away, thereby violating "ב"כב" ש חיז"ל (גמ' וּ ורש" ד"ה ודעתו). ב"כב" לגמ' וו ח alanguage that he understands. If he says it in לא מנסח מלא לשון הקודש (meaning the should say it in a language that he understands. If he says it in לשון הקודש (meaning the saying it in another language, he must specify that he means both³⁸. He should be מבטל מיק ל', רוי" מים מקוח at the end of the fifth hour, because once the sixth hour sets in, he can't be מרטל it anymore, (מ' ב). This מבטל take care of the מים לא חזיתיה, דישערתא ודלא ביטול גמי (וו מי א מאז't included in the previous night's ביטול לא הוא מרשר מלא that he should use the words מים ליק יא ריבן היה א חזיתיה, דביערתא ודלא ביערתא מלא that he should use the words מים ליק יא ריבן וו מולא חזיתיה ודלא חזיתיה, דביערתא ודלא ביערתא is for the leftovers from last night, and one should not be מים ליק מי היה not at home he should be מבטל be מרטל ש מרטל ש מרטל ש מרטל ש מים לא הוא היה א מרטל ש מים ליק א ייבן wherever he is, and if

He should burn the חמץ before he does the ביטול, but if he already burned it, he still. does the ביטול.

ערב פסח

39. The word בכורים seems to be an androgynous word that can be pluralized as בכורים (as in מסכת בכורים) as in (תענית בכורים).

the א"ברכה means not to say the ברכה at all. The מ"ב writes that if you want to say the גרכה, you have ערוה"ש (א'). The ערוה"ש (א') only quotes the מג"א side that you should say the גרכה.

^{36.} If he did talk, the $\alpha^* = \alpha^* = \alpha^*$

^{37.} The מנהג thinks that the רמ״א disagrees with the מנהג but writes that we should be ערוה״ש based on the אר״ ג״ל and the אר״ ג״ל doesn't seem to think that the אר״ argues.

^{38.} איט דורים recommends that we should reverse the order found in most סידורים and put the word איטת רש״ after the words עפרא דארעא in order to מקיים both שיטת רש״ and 'un. The הפקר doesn't have the word מחבר תלד, ב' and the נוסח and the מ״ב adds the נוסח. הפקר.

fast on his son's behalf. The (כמ"א (סעיף ב') writes that if the father is a בכור, then the mother should fast on behalf of the son. The (ס"ק ט') משנה ברורה (ס"ק טעספים who write that if the mother has difficulty fasting, and certainly if she's nursing or pregnant, then she shouldn't fast.

The (מנהג ס"ב (ס"ק ז,י) writes that nowadays, we are מקיל since this fast is only a מנהג, and we join together with a סיום, and we are even lenient in the requirements of making the ⁴⁰. ע"פ שחל להיות בשבת.

Eating מצה on מצה. The ירושלמי in (פרק י') פסחים (פרק י') מעה קוינ מוינ סיין איסור לוי מער מצה יין ייט מצה. There are a few reasons given for this איסור. The מצה The רמב"ם (חו"מ ויינ). The are a few reasons given for this איסור איסור, while the holds that it's to separate between the אכילה של רשות and the אכילה של חובה while the the אכילה של חובה that it's to separate between the אכילה של רשות the מאירי (פסחים יג.) offers a third reason, that there's a קרבן פסח between the קרבן פסח מצה Just as you can't eat the קרבן קרבן איס פסח.

Does this מחבר (תעאיב) extend to other מצה based products? The (מעאיב) writes that before the 10th hour it's מעה בלורה משנה ברורה איסור⁴³. According to the משנה ברורה as long as the flavor is recognizable as מצה עשירה (meaning with additives). This is assuming that it's מותר מותר מצה עשירה מצה עשירה holds that מצה איסור ומצה שירה because of the אסור חמצ.

- 41. The האוכל מצה בערב פסח כבא על ארוסתו בבית חמיו, וכל הבא על ארוסתו לוקה is לשון is האוכל מצה בערב פסח כבא על ארוסתו בבית חמיו, וכל הבא על ארוסתו לוקה is this refers to מפרשים explain that this refers to מכת מרדות not actual מלקות. In terms of explaining the comparison, the (סימן מד) שבלי הלקט (סימן מד), writes that מסכת כלה in סימכת כלה in סימכת כלה in סימכת כלה וברייתא מעוד שני וו order to be permitted to live with his wife. So too by בניה, one needs the ברכות מרכות, אשר גאלנו, שהחיינו, בפה"א, אשר גאלנו, שבע ברכות מרפו בפה"ג, המוציא, על אכילת מצה לידים the count מעוד מצה differently.)
- 42. According to this explanation one can understand why some have the מנהג to refrain from eating מצה begining on ר"ח ניסן, so they can enjoy the מצה even more, but according to the ערב פסח, there's no ענין to refrain any earlier than ערב פסח. Another מצוה to with which he can't be מצוה the מצוה According to the מצוה begining מצה with which he can't be נפקא מינה. According to the מצוה perhaps one can eat מצה that is not כשר to be used for the מצוה but still tastes like מצוה (provided that it's considered a according to the מצוה).
- 43. After that it's אסור to eat any food which will prohibit his enjoyment of the night's meal. It is מותר to eat a small amount of fruits and vegetables or drink a lot of wine, as the גמרא concludes that a large amount of wine actually makes a person hungrier, while a small amount fills him up (see ברכות דף לה:

ערב פסח שחל להיות בשבת.

Concerning תענית בכורים, the (תעיב), the מחבר (תעיב) as to when we fast. The first opinion is that we forget about the fast altogether. The מ"ב (ס"ק ז") explains that since the whole thing is only a מנהג, once it's pushed off a little, there's no need to make it up. The second opinion is that we push it back to Thursday because we don't want to fast on Friday. This is the accepted opinion for ⁴⁴ אשכנוים.

- 44. קונטרוס ע"פ שחל להיות בשבת (נדפס בשתובות והנהגות ח"ב סימן ריא) איז in his (גערם סע"פ שחל להיות בשבת (נדפס בשתובות והנהגות ח"ב סימן ריא) was pushed back to Thursday is that it's difficult to fast on ערב שבת. Thus, this should only apply if one is actually fasting on Thursday, not if he's hearing a סיום. Therefore, he proposes that one who doesn't want to fast should try to hear a סיום on both Thursday and Friday to be שוש for the idea that maybe Friday is the real fast day and it's just being pushed to Thursday. However, one who is only fasting on behalf of his son need not be מרמיר. Nevertheless, the מרמיר אים is to follow those who hold like (מקראי קדש ח"ב סימן כג).
- 45. This is assuming that one eats enough מצה עשירה (or accompanying food) that his eating is considered קביעת סעודה, because מצה עשירה is certainly is certainly equires a מחבר (considering the מחבר's opinion that even regular מצה is during the year).
- 46. In מחבר ארצאיה quotes various opinions what one should eat for סעודה שלישית, and paskens that יעקר is the עיקר that one should use מברה ראש' unless he is particularly full and unable to eat it. The רמ"א adds that the same is true if one is unable to eat as in our situation. The מ"ב (ס"ק כה) writes that one should try to eat a קניידלאך based food like קניידלאך.
- 47. He proves from comparing various סוגיות that one can't argue both הסברות: a) Egg מצה is actually culture, b) ארב פסח הס אסור is המץ נוקשה (b) ארב פסח הס אסור ארב פסח הס אסור אין. He explains that these opinions are mutually exclusive, thus ישיי himself would not have forbidden ערב מסח ערב הס מצה עשירה מצה עשירה אשיר האשון every is a דעת יחיד is a דעת יחיד is a מצה עשירה himself would not have forbidden האשון for ישיי holds that מותר b. Therefore, even we, who are שיטת רש"י for איטת הס מחמיר be entire מצה עשירה לומן איטת אינוגיית הוא אינוג איז אינוג א

should be done before the 4th hour into the day. In addition, to satisfy the (majority) opinion that סעודה שלישית must be eaten after מנחה גדולה, one should have a small meal of meat, fruit, etc. in the afternoon as well⁴⁸.

ליל הסדר

The רמב"ם counts 5 total מצות that one can be מקיים on the מקיים night. 1) אכילת מצה (2) אכילת מצה (3, אכילת מרור 49 . The first two מצות are מצות are מצות are מצות and the latter three are הלל (5, אכילת מרור זמן בית המקדש, and the latter three are דרבנן. During the מצות there were 16 additional מצות that involved the מצות.

אלילת מצה. The תורה רורה הפוטיד וequires that we eat one מצה. This מצה applies to women as well as men. אלילת מצה must be a combination of the חמשת מיני דגן מעה and water, not מצה מצה or any other liquids⁵¹. You can only be מצוה by eating מצה by eating מצה This means two things⁵²: 1) The מצה שמורה מצה must be guarded against becoming מצה 1) The מצה must be made ⁵³ the מצוה שמירה לשם מצוה ⁵³. There's a מחלוקת הפוסקים when the שמירה שמירה שמירה מצוה ⁵⁴. לשם מצוה לאם מצוה רי"ף (מ.) The האי גאון (הו"ד ברא"ש סימן כו) המעות הקצירה by eating שמירה להאי גאון (הו"ד ברא"ש סימן כו). The מצוה שמירה להאי גאון (הו"ד ברא"ש סימן כו) אמירה משעה מצוה אמירה אמיירה אמירה אמירה אמירה אמירה אמירה

- 49. See (סולובייצ'יק) אהרן אהרן שרח מטה אהרן שלח who quotes two explanations from ר' חיים why the doesn't count זכירת יציאת מצרים.
- 50. Obviously the מצוה of אכילת מרור was originally a (מצוה דאו, but the מצוה, ינב), the רמב״ם (ז׳, יב). This is the understands it to only be דאו' when eaten in conjunction with the קרבן פסח. This is the מימרא of אסא בר יעקב against אסא בר יעקב. רבא אס
- 51. Because they can be חימוץ process.
- 53. The (תנג, ד') simply writes that you need שמירה לכתחילה משעת קצירה ובדיעבד לכתחילה משעת אינה לכתחילה משעת לישה. The מ"ב ס"ק כא אדם משעת טחינה ובשעת הדחק משעת לישה. Also see (אפיית המצות פרק א').

and the מחמיר לכתחילה is מחבר (תנג, ד'). The (תנג, ד') אשעת תחינה and the מחמיר לכתחילה is מחמיר לכתחילה. According to the (תנד:ד), one can't be יוצא with stolen מצה. The (מנד:ד) explains that if one borrows מחבר (תנד:ד), because the מלוה obviously intended for the individual who borrowed it to eat it, which makes it the borrower's מרמיר. However, others are מחמיר מחמיר you should specifically have in mind to be מיכה everyone at your table with their own מעה and they should also have in mind to be מצה in it⁵⁴.

- 55. These נ״מ are based on the 'רמב״ם הלכות חו״מ פרק ז.
- 56. Even if he's ח״ו by himself for the סדר he must do it ה״ו דרך שאלה ותשו׳.
- 57. This is the famous (אירסת הרמב״ם (ז,ו) that leads to the מנהג that many ספרדים have, to walk around the table with the אפיקומן on their shoulder (מ״ב (תעב, ס״ק נט).
- 58. The נעמק ברכה (דף עז)'s. He began with the ארבע בנים based his text on these עמק ברכה (דף עז)'s. He began with the ארבע בנים of ארבע בנים, then he goes on to discuss the ארבע בנים and the general הארמי עובד ארמי עובד ארמי עובד ארמי עובד ארמי לבנך ארמי מצוה. Then he continues with ארמי עובד ארמי עובד ארמי עובד ארמי ווא ארמי מצוה that are a a solution ארמי בשבח finally, he ends off with .בכל דור ודור חייב אדם וכו.

^{54.} This is based on the גמ' סוכה לה.-לה: אמ' סוכה לה.-לה: between מצה and הפרשת, by which it says ראשית עריסותיכם. The (שם). The שפת אמת (שם) writes that one should be מצות to everyone at his table, and it's not enough that he simply gives them מצות to eat it, because in order for it to be a real מתנה, it must be yours so that you can be מקנים it. He adds that the world isn't מקפיד, because maybe they're מקפיד to on the עמדיש לא אשה adds that you can be אשה מקדיש and מקדיש and מקנים on the אשה adds that you can be מקדיש and מקדיש as the lender gave it to you knowing what you were going to use it for. This is probably what the adds the adds the simple.

of ⁵⁹פסח.

- 59. He asks: why is learning the reasons and the למדות of the מצות הלילה considered סי"מ any more than the irrelevant פלפולים? He explains that it's learned from the לשון of the the פסוק of "הגדת לבנד "בעבור זה", which we דרשן to mean נומרור מונחים. לפניך". Thus we see that the מצות הלילה play an integral role in fulfilling the מצות סל סי"מ. The question is why. Perhaps we can explain based on the מחלקת ראשונים concerning the famous משנה that is quoted in the רבן גמליאל: כל of געליאל: כל that is quoted in the ערבי פסחים שלא אמר שלשה דברים אלו לא יצא ידי חובתו. ואלו הם: פסח מצה ומרור. What does he mean by this? What aren't we מצוה the רמב"ם (הל' חו"מ איה) writes that one is not מצוה the מצוה of מצות writes that one is not אבודרהם (הגדה) writes that one is not אבודרהם (הגדה) מצות be מצות ומרור Perhaps the מחלקת is that the רמב"ם holds as we have explained, that שנוה visa מיפור יצ"מ that must be accomplished through the fulfillment and discussion of the מצות הלילה. The עיקר remains the סיפור, while the מצות although independent entities, also serve as a vehicle though which the סיפור is accomplished. On the other hand, the אבודרהם holds that the עיקר of the night is the מצות הלילה אכודרהם, but integral in the fulfillment of those מצות is that they not only be consumed, but they serve as vehicles for the propagation of the story of גע"מ. (This is somewhat based on הררי קדם ח"ב סימן עג).
- 60. The חזו״א holds a רביעית is 5.07 oz. The חפץ חיים holds 4 oz., and ר׳ משה holds 3.3 oz. (This is using the קולא of נתקטנו השיעורים fo קולא.
- 61. The (תעב, עת סובר (תעב, ער מחבר (תעב, ט) by a מחבר (תעב, ט) by a מחבר (תעב, ט). The 'ה comments that if the כוס only contains a הביעית, he should be מקפיד to drink the whole thing in order to be able to say a מחבר האחרונה. The יש מחבר מחבר שהוא מחבר (היש מחבר יש היש מחבר האחרונה), that even if the cup is huge, he should be מקפיד to drink the whole that one use a small מחבר מיש לי to avoid the issue.
- 62. R' Eider writes that with modern wine, the ratio is approximately 3.5 parts water to 1 part wine.
- 63. He was נוהג to do this himself, because he did not enjoy drinking wine. He rejected the proof that other רבי יהודה bring from the (מטי:) that says that says that refered himself to drink wine and was sick until שבועות, because in those days they did not have access to grape juice because they didn't have preservatives and refrigeration.
- 64. He bases this on the (אמ' (קח:) who explains the (קח:) s statement that if he drank the wine without mixing in any water he's not רמב"ם of חרות of חרות. The רמב"ם adds that we see that in order to be יוצא properly, one must drink a wine that he finds pleasant. Thus, דר סולובייצ'יק concluded that since grape juice has a די of wine, in a case where one finds wine completely unenjoyable, he's better off drinking grape

Women must also drink ד׳ כוסות של because of אף הן היו באותו הנס. All off the שי מחבר (תעב,א) be drunk while leaning, otherwise, he must drink another כוס. The (תעב,א) writes that one should not make אחבר (געב, של because it is also the first כוס, and therefore it must be drunk on כוס itself.

אכילת מרור. אניקים lists off five possible foods that can be used for אכילת מרור. Some פוסקים understand that they are listed in order of preference. The first type listed is חורת which we translate to mean romaine lettuce. Thus, the מחבר (תעג, ה) assumes that the best way to be מחבר (תעג, ה) is using romaine lettuce⁶⁵. One should be מקפיד this מקיים to make sure to eat a מקיים, which constitutes approximately one large leaf with the stalk. One should not soak the the stalk in water, nor should he cook or preserve the מרור any way.

Some general הערות about the סדר.

רב משה. קידוש There are different מנהגים concerning whether to stand or sit during קידוש. קידוש hat even those who stand during שבת חס קידוש should sit during the שבת חס קידוש on the סימן סיר ח"ה סימן טו) that even those who stand during the קידוש on the סיר חידה חight⁶⁶. This is not generally accepted, because those who stand for שיטה are generally doing so על פי קבלה based on the אר"י ז"ל and his שיטה applies even on היי ליל פסח היי ליל פסח.

Some families have the מנהג that everyone at the table makes קידוש, including the women⁶⁷.

Others have the מנהג that everyone recites קידוש aloud (in an undertone) together with the ענהג have the מנהג that everyone (including the women) should also recite the ⁶⁸ הבדלה.

juice.

- 66. His argument is based on the idea that the (רעאיי) only says that it's permissible to stand for the entire קידוש, but it's preferable to sit following ויכולו. The reason for this is, that when saying ויכולי, one is giving אדות to the creation of the world which should be done ויכולי (although if one sat for it, it's ok., because he was already יוצא this in shul), but the קידוש is supposed to be במקום סעודה, and should be done with the greatest level of קביעת סעודה Thus, המשה agrees that the ויכולו (in honor of all those who were not in shul and need to be עידות (עדות (עדות in shul), and to sit for the rest. On פסח, when there is no עדות ליל פסח אליל פסח שליה.
- 67. שווית הר צבי ח"א סימן קנד, מקראי קודש ח"ב סי' לח) רב צ"פ פראנק) explains that since the accepted מנהג is that women say the מנהג on their עו"ט החלונים יו"ט מנהג candles, answering אמן to the אמן constitute a יו"ט שהחיינו and they wouldn't be able to drink from the כוס. Since drinking the הפסק is a הניסעם ד' כוסות they make their own שהחיינו to avoid the whole situation. Furthermore, even if they would elect not to say אמן שהחיינו עו"ש, merely hearing the ברכה might constitute a הפסק.

68. Since the הבדלה (רצו, ס"ק לה) allows women to say הבדלה (רצו, ס"ק לה) for themselves and isn't

^{65.} יוצא with iceberg lettuce. This is not generally accepted, but I heard that Rabbi Peretz Steinberg holds that you can use it.

The אחבר (תעג, ג) writes that it's כוסות to drink between the first two כוסות as long as the beverage is not intoxicating and does not constitute חמר מדינה.

If someone needs to run out of the סדר after קידוש before eating the meal (e.g. a הצלה call or some other emergency) (שם הל' כה) rules that he need not repeat קידוש when he returns⁶⁹.

ורחץ. Even according to those פוסקים who hold that בזה״ז we don't wash when we eat a wet vegetable (or anything dipped in משקה), on the ליל הסדר we do. There are two reasons for this: 1)The ריי אדם וערוה״ש say it's so the children will see and ask questions, 2) The נצי״ב (הגדת אמרי שפר) explains that it's because we want to recreate the way things were done in the ⁷⁰

רב שלמה זלמן (שם ד"ה נג) writes that women need not remove their rings for this washing. However, one should be careful not to speak between the washing and the eating of the כרפס⁷¹.

כרפס. The main reason for eating כרפס according to the (קטו. ורש"י) is to make a היכר גמרא (קטו. ורש"י) לתינוקות quotes from עלם that we eat it then so that we don't have to make 2 פחות מכזית on the מרור on⁷². This is why we eat מכזית so that we will not be פחות מכזית to make a ברכה אחרונה.

Some have the אנון to eat רב אביגדור נבנצל (עמוד נד אות ג'). כרפס recommends against it, because our radishes have a bitter flavor and one might be able to be יוצא the

- 69. Generally, one who leaves a meal after קידוש before he washes and eats a כזית is required to repeat קידוש because his קידוש was not במקום סעודה (see במקום סימן אברהם סימן אברהם סימן). Since he left the rest of his family behind, it's not considered a היסח הדעת when he leaves and returns.
- 70. Perhaps a רומרות between the 2 opinions is whether we require all of the חומרות that we would during a regular יס נט". If we're trying to do it מעיקר הדין (to be similar to the מעיקר הדים) we should probably keep all of the ביהמ"ק However if it's merely a היכר לתינוקות, the children will likely ask their questions even if we don't wash in accordance with the הלכה.
- 72. אמרא rejects this reason and questions why we need another explanation when the גמרא is clear about why we do it. The (גבורות ה') answers that he meant that we could have had any היכר לתינוקות we wanted, and we דוקא those this to avoid the issue of אין חבילות חבילות.

for a בופה"ג between the בופה"ג and the drinking. Even though normally we discourage women from drinking from the כוס של הבדלה, here the סוס, here the טפל הבדלה טפל איז ס טפל הבדלה טפל הבדלה. Obviously, if she already said העריינו on the שהחיינו on the שהחיינו candles, she should not say it again. However, if she did, she may drink from the כוס.

of אכילת מרור with it⁷³.

Another reason is that the second aspect of לחם עוני is הרבה הרבה, and in order to fulfil the לאחם שעונים עליי סיפר the מצה סיפר the מצה אראויה לצאת בה סיפר the מצה שראויה לצאת בה סיפר the מצה מצה שראויה לצאת בה סיפר לא שו"ע הרב (סעיף לו) writes that you must say the מצה פרוסה, because that's הראוי לצאת בה.

רב שלמה זלמן (פרק ט' הל' כט) explains that it's also to show that we are already beginning to busy ourselves with the אורכי סעודה, and to lessen the הפסק between the meal.

The middle מצה should be bigger than the other two, because we want to be able to eat two לותים from it. Additionally, the שיח יצחק writes that it should stick out slightly more than the other מצות so that when we choose to break this one (and not the first one) it will not be a violation of אין מעבירין על המַצות.

The larger of the two pieces goes for the אפיקומן, because one should, לכתחילה, eat two אפיקומן of גאפיקומן אפיקומן of גאפיקומן. Also, the (ס"ק ט"ז (ס"ק ט"ז writes that the atthe atthe should therefore be bigger. In the event that the smaller חלק is less than a כזית, one should use the larger ברכה for the atthe atthe atthe smaller אפיקומן for the חלק, and save the smaller ברכה for the אפיקומן, because the attention attent atthe smaller אפיקומן for the מצה because the attention attent attent attention attention

Many reasons are offered for why we hide the אפיקומן. The כל בו writes that we hide it in order to confuse the children leading them to asking more questions. This is also stated in the (חו"מ זיג) where he writes that we grab the מצות away from one another, causing the children to ask questions. The (תרבי ס"ק ב') adds that this led to the מנהג of the children grabbing away the אפיקומן אפיקומן). אפיקומן מקראי קודש ח"ב עמ' קמח). אפיקומן that the נמרג ליקראי קודש ח"ב עמ' קמח). אפיקומן that the children grabbing away the מנהג bide the חיים סולובייצ'יק

only afterwards to eat a second time with a ברכה to be יוצא מצות מרור. Thus, we see that we're מקפיד regardless.

^{73.} Seemingly, this is assuming either מצות אי"צ כונה, or that the ירמב"ס's opinion of the כרמב"ם is correct that when it comes to אכילה, since you are נהנה, you don't need כונה. However, according to the (גרו מסכת ברכות יב. ד"ה לא), if you have not cut of cut of cut according else, you aren't מצות אי"צ כונה vou hold מצות אי"צ כונה. Therefore, if you have if you hold מצות אי"צ כונה for something else, you aren't אכילת מרור is opposed to רמב"ס, it's not a problem. However, ירב ססר מסר מסר מרור (קטו. ד"ה מתקיף) in (קטו. ד"ה מתקיף) in (גרו מיד מרור לה אייד מרור is statement as saying that it's improper to first eat a vegetable that he can use to be יוצא without a accord and accord accord.

requires ⁷⁴ אמירה, and we therefore guard the אפיקומן which is eaten אמירה. For this reason, יכר לפסח was opposed to the מנהג of stealing the אפיקומן because the ר'חיים becomes פסח if the guardian has a אמירה from his אמירה, and this would certainly be the case if it was stolen. Another source of opposition to stealing the אורחות חיים is the ממיר אורחות חיים from his אורחות חיים is the guardian has a אמירה from his אמירה אמירה, and this would certainly be the case if it was stolen. Another source of opposition to stealing the אורחות חיים is the ממירה אורחות חיים because it teaches children to steal, and it's אורחות לימון הייס to steal for a joke⁷⁶. However, the (ממו שלח) but here, the father wants the child to steal the allow in order to keep him involved and excited⁷⁷.

מגיד.

Before reciting the הגדה, one should have in mind to be מצוה דאורייתא מצוה דאורייתא סיפור of מצוה צריכות כונה because איז מצרים.

The (אמצות הלילה in all of the אצות הלילה, and the משנה ברורה writes that women are אין היי באותו הניס explains that it's because (ס"ק מד). This reason causes a bit of confusion whether women are אף הן היי באותו הניס or only מדרבנן (מצוה כא). The (מצוה כא) שלר החינוך (מצוה כא) אין העורה מדארייתא writes that they are are חייבות מן התורה, whereas (מגילה ד.). This is a general מריק מדרבנן היי בארונים אין הייב מדרבנן מדרבני מדארייתא אין הייב מדרבנין מגילה. This is a general מריק מריק מין מולה אין הייב מדרבנין היי באותו הניס סוון מגילה הייב מדרבנין אין היי באותו הניס סוון מגילה הייב מדרבנין מדאורייתא אין היי באותו הניס מריק מין מגילה הייב מדרבנין מדארייתא אין היי באותו הניס זייב מדרבנין מגילה הייב מדרבנין מדיים מחלקת מון היי באותו הניס מגילה אין הייב מדרבנין אין היי באותו הניס הייב מדרבנין היי באותו הניס מון מגילה הייב מדרבנין אין היי באותו הניס מגילה הייב מדרבנין אין היי באותו הניס מון מגילה הייב מדרבנין היי באותו הניס מגילה הייב מדרבנים אין היי באותו הניס מגילה אין הייב מדרבנים אין היי באותו הניס מגילה הייב מגילה היים מגילה היים מגילה היים מגילה הייב מגילה הייב מגילה הייב מגילה הייב מגילה הייב מגילה היים מגילה הייב מגילה

- 76. Additionally he writes that the גוים say that we trained our children to steal as a זכר to זכר , and we should therefore refrain from giving such an impression.
- 77. This is similar to the (סי' קי' ארומת הדשן הלכות פורים who writes that when friends grab things away from each other for שמחת פורים it is completely מותר.
- 78. There is an opinion that they are not חייב at all, Generally we assume that לעוס holds that the אוף הן היו ס סברא מרייב של and מחייב women in מצות דאו' level. However, the (שו"ת בית דוד (סימן צט) and שו"ת מהרי"ל (סימן צט) doesn't work on any מצות דאבו, rather it is a סברא מדרבנן and it is therefore only מצות דאבן.
- 79. The (עמ' שמה) סברה argues that this is a very difficult סברה ארוך (עמ' שמה) to accept, because although one is certainly מקיים the מצוה of תלמוד תורה with עיפור יצ"מ, there is certainly an additional ברכה that takes place, which would seemingly require its own.

^{74.} אפיקומן explained that it's for this reason that eating the אפיקומן is called אפיקומן, alluding to the fact that it must remain hidden.

^{75.} This is learned from the גמ' ב"מ סא: that one cannot steal from an עני having in mind that he will have to pay back רי וה' סכפל, thereby facilitating his giving this a donation without embarrassing him.

itself⁸⁰. The הגדה already contains its own אשר גאלנו אשר גאלנו, and is therefore considered a itself and does not require a המצוה ברכת המצוה - celaborated on this slightly. He explains that the מסגרת instituted that one fulfil the מסגרת סיפור יצ"מ, through a מסגרת beginning with the מסגרת beginning with the קידוש ending with the הלל . It is therefore considered to be a solution itself (שמעתי ממו"ר הגרצ"ש). The הלל itself אמת (כרך ג' פסח תרמ). The (מסתי ממו"ר הגרצ"ש) writes that we don't say a סיפור יצ"מ עוד היצ שנית אמת (כרך ג' פסח תרמ). The מיפור יצ"מ, "certainly שנית ממו"ר הגרצ"ש) falls under this category, as the גמרא tells us in (קטיג), "a slave whose master frees him and gives him silver and gold is obviously obligated to thank his master."

When reciting "דם ואש ותרמות עשן" as well as the מנהג , the מנהג is to remove some wine from the glass. The (געגיז) writes that one should remove the wine with his index finger, and the (דמ"א (תעגיז) explains that this is a אנה ברורה (ס"ק עד) to the statement of the חרטומי who stated that the מענה ברורה (ס"ק פא). However, in the שער הציון (ס"ק פא) he says that perhaps it's better to actually pour the wine out⁸².

When reciting the 3 things that רבן גמליאל say you must mention, you should not hold up the קרבן נסח to the קרבן פסח and not the גרוע itself.

רחצה. Why do we wash a second time? The (גמרא פסחים (קטוּ:) tells us that even though one already washed his hands for כרפס, he should do so again. The ראש' explain that it's because he had a היסח הדעת in between the first washing and this one. רב שלמה זלמן רב שלמה זלמן (פרק was יהלכה לח) to purposely be מחמיר to in sure that he was

^{80.}For example, even though ברכה is a ברכה מדאורייתא מדאורייתא were never חז"ל, מעוה מתקן on it because the מעוה is accomplished by saying a ברכה and you don't make a ברכה on a ברכה.

^{81.} However, the פרקי דרבי אליעזר quotes from the מגן אברהם (ס"ק כה) that ה' actually hit the פרקי דרבי אליעזר with his ring-finger, and to properly fulfill the אצבע אלקים for אצבע אלקים with finger.

^{82.} He explains that one who is an איסטניס and might not drink the wine after sticking his finger in it should avoid the issue and pour it out. This was the practice of רב שלמה and is also attributed to the גר״א.

^{83.} This is the opinion of the רא"ש. The result of this סברה is that one only makes a ברכה on the first and the third כוס, and the only reason to make a ברכת המזון on the third כוס is the third ברכת המזון that preceded it. otherwise one would only make one a בורא פרי הגפן the entire night.

to wash⁸⁴.

מוציא מצה. The כזית במ"ב ס"ק א' ובמ"ב ס"ק אי ובמ"ב ס"ק אי ובמ"ב מעה. The (תעה, א' ובמ"ב ס"ק אי ובמ"ב ס"ע אכילת מצה writes that one should eat a על אכילת מצה on which he makes על אכילת מצה. Therefore, one really should eat two מצות אסילת מצה for the מצות אכילת מצה. This is because we have a ספק as to which מצה מצה was the criteria for which ברכה⁸⁵ adds that one should try to chew the entire two compether but he need not swallow them at once.

^{84.} This is because the (תעה ד"ה יטול) writes that one who is completely sure that his hands are clean should not wash again. Even according to the מגן אברהם who says that since we didn't consider the first washing as a חייב, one should wash again, that's without a ברכה. Therefore it's worthwhile to be מחמיר and avoid the matter entirely.

^{85.} Whichever מצה required the ברכה of על אכילת מצה needs to have a כזית eaten.

אפיקומן אפיקומן he need only eat three⁸⁶.

The אבני נזר has a suggestion for those whose סדרים go past אבני מח are afraid that they won't eat the אפיקומן on time. He holds that the איסור to eat anything else after the only applies during the זמן that one is איסור to eat it. Thus, if we assume that the last time for eating the זמן that one is חייב it follows that after חצות, it's again. Therefore, as long as you're up to the meal by חצות you can stop eating a minute before, eat a another מותר כזית מצה, and the continue eating. Then, at the end of the meal, eat another אפיקומן to be אפיקומן to be אפיקומן to be אפיקומן and are afraid that the another מותר אפיקומן אפיקומן אפיקומן.

בעל תרומת הדשן או"ח עמ' לו) ספר לקט יושר (הל' סעודה או"ח עמ' לו). איז no writes that even though the בעל תרומת הדשן to was not אים אחרונים during the rest of the year⁸⁷, he did so on the ליל הסדר This is in order to show extra respect to the כוס של ברכה and to demonstrate an additional level of חירות.

The (מועטיא) אורחים writes that even though all year we ask one of the אורחים to lead the bentching, on the בעל הבית the בעל הבית should be the מומן. This is because normally, we ask the nule of lead so that he can bless the בעל הבית, but the generous eye should bless. On the בעל הבית that the generous eye should bless. On the ליל הסדר has said the phrase "כל דיכפין ייתי וייכול", and has deemed himself generous. The (ס"ק יג) has said the phrase "כל דיכפין ייתי וייכול". There is the famous statement of מקפיד on this if someone else led the bentching. There is the famous statement of הלל הסדר the הלל הסדר on the הלל הסדר the same as ליל הסדר is one of the year requires a הלל של קריאה whereas on the ישירה is one of הלל ישיר, spontaneous song. It can be explained as part of one's ביו to view himself as if he personally left היד", because it's a מעות העוס', this is not true on the might be סוכות no הלל ליל הסדר, which is time bound, whereas is not true on the the personal even tho were is an advent of the personal event the same as אור איל הסדר the personal to true on the advent might be הלל הסדר היו איל הסדר the personal to true on the the personal to not fite personal event the personal event the personal event the personal event the personal to not fite personal event the personal event personal event the personal event person the personal event the personal event the personal event person the personal event person person the personal event person per

87. Even though the (סעיף ז') writes that מים אחרונים is a מים החובה, he also writes (סעיף סיש) that there are those who are lenient and don't wash מים אחרונים nowadays. The מי"ב מי"ב מי"ב מי"ב explains that the two reasons why one would wash מים אחרונים don't necessarily apply anymore. The first is מלח סדומית אלח סדומית שלה שלח מים אחרונים, which is very fine salt that they used in the time of the גמרא שלח מלח סדומית גמרא שלח מלח מים אחרונים, which was difficult to see. Therefore, שיים ארומי שלח מלח מים אחרומית that one would finish eating his meal and rub his eyes with the מלח סדומית and therefore don't need to wash our hands before ending the meal. The second reason is because in those days they ate with their hands, and one should not say שיל שילה מלח מיד שילה מלח מיד ארכת המזון hands. However, we are not as concerned with having some food residue on our hands and are therefore permitted to say a ברכה שלה מלח מיד eyes, our hands are not considered dirty. However, one whose hands are actually dirty certainly has a מים אחרונים wash מים אחרונים according to all opinions.

^{86.}I have heard in the name of רב דוד פיינשטיין, that since the accepted opinions concerning the size of a כזיתים are so large, one should eat one of these כזיתים, and it's he ate two כזיתים.

included in the miracle. ספר עמק ברכה (הגדה אות ג') in his (הגדה אות ג') explains that this is why we say in the הגדה חדשה : הגדה חונאמר לפניו שירה עמק is supposed to be new as if it's happening now.

לשנה with חסל סידור פסח 6 פיוט is to follow the סידור פסח מנהג. The מנהג אר"י י"ל was to only say this one time, but the majority of הבא בירושלים. The אר"י י"ל was to only say this one time, but the majority of netroger could be custom to say it three times. It is interesting to note that the act the custom to say it three times. It is interesting to note that the custom to say it three times. It is interesting to note that the custom to say it three times. It is interesting to note that the custom to say it three times. It is interesting to note that the custom to say it three times. It is interesting to note that the custom to say it three times. It is interesting to note that the the fact that he was a resident of ירושלים הבנויה himself) because there is no action a son action a three to properly fulfill the מצות he able to soon eat from the other is no the action.